

Időutazás a 2010-ben 100 éves Délmagyarországgal: 1951 (42. rész)

PADLÁSÖPRÉSSSEL A TÉESZCSÉBE

Ötvenkilenc hét múlva lesz 100 éves az 1910. május 22-én útjára bocsátott Délmagyarország. Lapunk e jubileuma alkalmából, mintegy visszszám-lálásként, időutazásra hívjuk olvasóinkat: hétről hétre egy-egy esztendő újságtermését átlapozva föl-villantjuk, milyennek láttatta a világot, az országot, a régiót, Szegedet – a Délmagyarországot. A magyar vidék legpatinásabb lapja sorozatának negyvenkettedik állomása: 1951.

ÚJSZÁSI ILONA

„A munka fokozott lendületével, nagy építési akarással kezdték az új évet az üzemi dolgozók” – állítja a január 3-i címlap. Am az esztendő a mezőgazdaság megteremtéséről szól.

Gyapot Kiszomboron

„Megrövidítik a gyapot érési idejét Szegedre – Az egyetem földrajzi intézetében szovjet tapasztalatok és hazai megfigyelések alapján kísérleteznek a gyapot érési idejének csökkentésére” – számolunk be január 4-én a Wagner Richárd vezetésével dolgozó „komplex-brigádok” erőfeszítéséről. „A kiváló gyapottermésért 74 dolgozó részesült jutalomban a kiszombori állami gazdaságban” – hangsúlyozza Détári Vilmos levele. „Nálunk az 1950-es évben 72 holdon termeltünk gyapotot 5 mázsa 97 kilós átlaggal.” A legkisebb jutalom 280 forint, a legtöbb – Szántó Annáé –

■ A szegedi Mars térből lett Marx téren áruikkal sorakozó termelők

FOTÓ: SOMOGYI-KÖNYVTÁR, HELYSIMERETI GYŰJTEMÉNY

A fejadagok rendszerét január 6-án táblázatban tesszük összehasonlíthatóvá. Kiderül: míg Budapesten, az iparvidéken, a legnagyobb városokban a sztahanovisták és az állami vállalatok munkásai 1,2-1 kg cukrot kaphatnak, addig csak 1-0,8 kilogrammot vihetnek haza az ország többi városában és a községekben élők.

lenségeivel” – harsog a január 21-i cikk címe. Alatta olvasható: „a szentesi kulákok több százezer forint adóval vannak hátralékban, s emellett a tej- és a zsírbeadást is szabotálják. Váradi Imre szentesi kulák hónapok óta nem szállít a szövetkezetbe tejet. F. Török Imre Marx téri, özv. Szabó Péterné alsóréti, Pásztor Ferenc szentlászlói, Négyesi József donái kulákok hasonlóan sok liter tejjel vannak hátralékban, s közben a tejet vagy feketén adják el, vagy jószágaikkal etetik fel, hogy minél kevesebb jusson a dolgozók számára.”

„A dolgozó parasztság eredményeit igyekszik aláásni Kanász Nagy Sándor fábiánsebestyeni 85 holdas, Borbás Antal nagymágocsi 78 holdas, ifj. Székely Antal alsóréti 39 holdas (...) kulák is, akik a kötelező mélyszántást nem végezték el, (...) hogy alacsony legyen a termés és így közvetve gabonát vonjanak el a dolgozóktól.”

Normarendszert vezetnek be a mezőgazdaságban is – azokat „teljesítik, sőt túlteljesítik” – állítjuk február 2-án.

Túlteljesítési verseny

Dicsőségétáblát állítunk a termelési szövetkezeti csoportok szervezési kampányának csúcspontján, január végén és február elején. „A járások dolgozó parasztjai is egymással versenyezve tesznek eleget a dolgozó nép államával szembeni kötelezettségüknek, hogy a terménybeadási kötelezettségük túlteljesítésével is szolgálják a béke ügyét” – olvassuk a február 2-i magyarázatot arra, hogy megírjuk: „Kübekházán Hegyes András középparaszt 300 kilogramm búzát adott be 'C' vételi jegyre (...), hogy méltó választ adjon Tito há-

→ **KRONOLÓGIA. 1951. február 1.:** A szegedi tanács végrehajtó bizottsága 11 osztállyal működik – megalakul a Begyűjtési és Kereskedelmi Osztály. **Február 25.–március 2.:** Az MDP II. kongresszusa a pártmunka – főleg a falusi – megújítását tűzi ki célul. **Január 28.:** Zsír- és szappanjegyek bevezetése. **Március 6.:** A Rosenbergházaspár pere az USA-ban. **Március 10.:** Munkanappá nyilvánítják március 15-ét. **Április 18.:** Hat állam Párizsban aláírja az Európai Szén- és Acéllétszövetségről szóló (a mai EU kiindulópontját jelentő) szerződést. **Május 5.:** A Délmagyarország „Az MDP Csongrád Megyei Pártbizottságának lapja” fejléccel jelenik meg. **Június 17.:** Belügyminiszeri rendelet a „vált kizsákmányoló” Budapestre való kitelepítéséről. **Augusztus 31.:** Törvényerejű rendelettel vezetik be a „tudományok kandidátusa” és a „tudományok doktora” címet, melyet az MTA ítélhet oda. **November 23.:** A kormány tiltakozó jegyzéke a jugoszláv kormányhoz a „sorozatos határcidensek” miatt.

borús acsarkodására. (...) – Ezzel is hatalmas csapást mérek az imperialistákra – mondotta –, mert minden szem beadott gabonával bebizonyítjuk, hogy a békéért harcolunk.”

„Tszcs előkészítő bizottság alakul Széksháton, Rókuson és Újszegeden”, mert „közös gazdálkodással akarják biztosítani a nyugodt életet és akarják szebbé tenni jövőjüket”.

Arcél: Gábor Arnold (1892–1948)

Gábor Arnold 1892. március 23-án született. Klasszikus újságíróként, a szakma minden területén dolgozott. Megjelentek írásai a Szegedi Napló, a Szegedi Népszava hasábjain is. Lapunk belső munkatársaként hangverseny- és színházi bemutatók kritikusként szerzett nevet magának – például a fiatal Fricsay Ferencről, a később világhírű karmesterről ő írta az első méltató sorokat. A Szegedi Újságírók és Művészek Otthonának 1945-ben egyik alapítója volt. 1948. november 23-án hunyt el. Temetésekor a ravatalt „a nemzetiszínű Jókai-lepel borította” – olvasható lapunkban. Koporsójánál a Délmagyarország szerkesztője nevében Antalffy György akkori főszerkesztő, a Magyar Újságírók Országos Szövetsége nevében Gáli István állt, a színházi premierek rendszeres méltatójától Both Béla, a színház igazgatója vett búcsút.

528 forint. Közben ugyanezen az oldalon közzé tesszük: „dolgozók nyilatkozatai és levelei a cukor- és finomlisztállítás szabályozásáról” erősítik, hogy „örömmel és megelégedéssel fogadták Szegeden is a minisztertanács rendeletét”, mert: „az ellenség most már nem vásárolhatja föl előlünk a cukrot”, „igazságos az elosztás”.

A „padláslesöprést” mintegy ösztönözve a beadás mennyiségétől teszi függővé a földművesek fejadagját július 1-jétől az élelmezésügyi miniszter rendelete.

Kulákszabotázsok

A megszegyenyítés is propagandaeszköz lesz: „Keményen kell elbánni a szabotáló kulákokkal, dolgozó népünk sötét el-

PÁRTOSAN • Párthírek címmel állandó rovatot tölt föl információval lapunk is. Például február 16-án a Pártoktatás Házában a falujárók értekezletét, illetve a Kálvin tér 6. alatt az „agit.prop. osztály” által „az alapfokú politikai iskolavezetők részére” szervezett előadásokat népszerűsítjük. Április 30-án fotót közlünk a Sztálin és Lenin szobra előtt fényképezkedő lengyel vendégekről. Ehhez hasonlókat a felvétel, melyen a Szeged városi pártbizottság előtt sorakoznak pártmunkások és funkcionáriusok – (jobból balra) Csikos Istvánné, Makra Mihály, Nagy Géza, ifj. Simon Béla, Bite Vince, Zombori János, Lengyel Mária, Dénes Leó, Kása Andrásné, Reszta Miklós.

FOTÓ: MÓRA FERENC MŰZEUM TÖRTÉNETI OSZTÁLYA

NAPI HÍREK

Tükröt tart szülővárosának és a régióknak a Délmagyarországot. A cikkek, információk fölött a forrás: „saját tudósítónktól” – most 1951-ből.

MUNKATÁRSUNKTÓL

DARVAS MINISZTER. „Szegeden holnap délután 6 órakor, az Ady téri egyetem nagytermében Darvas József vallás- és közoktatásügyi miniszter tart előadást a Szovjetunióban szerzett élményeiről” (február 6., kedd).

MUNKÁSLAKÁSOK. „Hódmezővásárhelyen rövid időn belül megkezdik egy új kétemeletes, 38 lakásos bérház építését a Lenin utcában” (március 9., péntek).

ÁPRILIS 4. „Szeged dolgozói hálájuk és szeretetük jeléül ma ünnepeken emlékeznek meg hazánk felszabadulásának 6-ik évfordulójáról. Délelőtt 10 órakor a Széchenyi téri Szovjet hősi emlékműveket koszorúzzák meg. Délben 12 órakor a városi tanács díszközgyűlést tart. Itt Tombácz Imre elvtárs, a Függetlenségi Népfrent szegedi bizottságának elnöke mond ünnepi beszédet. Este 6 órakor a Szegedi Nemzeti Színházban rendez díszelőadást a városi tanács. Dénes Leó elvtárs, a városi tanács végrehajtó bizottságának elnöke mond beszédet, majd azután a Dohányon vett kapitány című nagyszerű szovjet operettet mutatják be” (április 4., szerda).

HÚSADAG. „A mai naptól kezdve a külvárosban lévő hentesüzletekben is kapható hús, tehát az érdekeltek a húsadagjukat a lakásukhoz legközelebb eső hentesüzletben is kiválthatják” (május 26., vasárnap).

EMLEKBÉLYEGZÉS. „A posta a 80 éves magyar bélyegkiállítással kapcsolatban emlékbélyeget hoz forgalomba. A bélyeg forgalomba hozásának napján, szeptember 10-én Szeged 1. postahivatal elsőnap bélyegzőt használ” (szeptember 6., csütörtök).

GYERMEKKÖLCSÖN. „Bíró Lászlóné, a Fáklya mozi jegyzésdöntőjének kettős örömet hozott a békekölcsonjegyzés első napja: gyönyörű gyermeke született és alkalmat nyílt jegyzésével hitet tenni a dolgozó nép állama mellett” (október 6., szombat).

SPORTPÁLYA. „A Szegedi Falemezgyár, a Jutafonógyár és a Sertészhaladó dolgozói összefogtak s sportmozgalmuk továbbfejlesztése érdekében új sportpályát akarnak építeni a volt rabtemető helyén” (november 3., szombat).

TÉLI STRAND. „A Szegedi Fürdő ÁV” Sztálin körüli épületét újjáfestették. „Vasárnaptól kezdve téli strandot nyitnak meg, vagyis közös uszodát, amelyhez melegvízmedencét és pihenőhelyeket is csatolnak férfiak és nők számára egyaránt” (november 13., kedd).

ÚJSZEGEDI VÍZTORONY. „Népgazdaságunk a víztorony építésével az ötéves terv harmadik évében, 2 millió forint beruházással megoldja az újszegedi vízellátás problémáját.” „Alapjainak előkészítést november 7-re befejezték” – Szabó Sándor és Polcsán Mihály vasbetonszerelő sztahanovisták rohammunkájával (november 14., szerda).

EGYETEMI SZÁRNY. A volt Árpád utca helyén a szegedi egyetem természet-tudományi kari épülete új szárnyal gyarapodik. A 260 személyt befogadó tantermet november 1-jén adták át. Sztálin születésnapjára szeretnék tető alá hozni a 4 emeletes, úgynevezett Béke-épületet, melyben laboratóriumok, tanuló- és kutatószobák kapnak helyet (december 7., péntek).

„LIM-LOM BOLT”. „Néhány nappal ezelőtt nyílt meg Szegeden is a „Lim-lom bolt” (a Mikszáth Kálmán utca és a Valéria tér sarkán). A beszállított hulladékot nemcsak pénzért veszik át, hanem azért, ha a gyűjtő kívánja, érteken felüli használati cseretárgyakat adnak” – például üvegárut, konyhafelszerelést (december 30., vasárnap).

További információk, FOTÓK a témáról az interneten! www.delmagyar.hu